

Pollák Béla Első Feleségével, Benedek Máriával

Ez a második férjem, Pollák Béla az első feleségével, Benedek Máriával, aki 1944-ben halt meg. Nem tudom, hogy hol és mikor készült a kép. A második férjemmel, Pollák Bélával úgy ismertettek össze. Én Csömödéren laktam, ő meg a nyugati határszélen, Vágon [Sopron vm.], körülbelül 200 kilométerre [Csömödér és Vág között kb. 120--130 km a távolság. -- A szerk.]. Anyámnak egy első unokatestvére, aki visszajött, ismertetett össze minket. A férjem 1902-ben született Vágon. 1940-ben elvitték munkaszolgálatra, és 1947-ben jött vissza, 3 évig volt orosz fogságban. 1948-ban házasodtunk össze Csömödéren. Az esküvőnk nagyon egyszerű volt, polgári esküvő volt, és csak két tanú volt jelen. Rokonok nem voltak. Az én családomból mindenki meghalt, csak nagyon kevesen maradtunk. A férjemnek csak a bátyja élt. A férjem családja nagyon vallásos volt, s a háború előtt a férjem is nagyon vallásosan élt. Az anyósom sájtli asszony volt. De a háború után a férjem már egyáltalán nem volt vallásos. A férjem szüleinek vendéglőjük és földjük volt. Az apósomat Pollák Dávidnak hívták, és is Vágon született. Ők nem éltek meg a háborút, szerencsére még előtte meghaltak. Beledben vannak eltemetve, természetesen zsidó temetőben. Beled nagyon vallásos falu volt [Beled Sopron vm.-ben lévő nagyközség volt, 1920-ban 2800 főnyi lakossal. A beledi zsidó temetőben már 1801 óta temetnek, a temető húsz környékbeli falu zsidó lakosságát szolgálta. -- A szerk.], 300 zsidó élt ott, és csak 14-en jöttek vissza. Ők pedig 1956-ban mind kimentek Amerikába meg máshová. Úgyhogy most egy zsidó sem él ott. Pedig valaha sokan éltek ott. Még bóher iskola is volt [Az interjúalany itt a beledi jesivára gondol. -- A szerk.]. A férjemnek volt egy bátyja, Pollák Jenő, aki 1900-ban született Vágon, és 94 éves korában halt meg. Pesten van eltemetve a Kozma utcában. Ő is és a felesége is, akit Háber Évának hívtak, nagyon vallásos volt, mindig ott voltak a zsinagógában. Szanyban [Sopron vm.-ben lévő nagyközség] volt rőfösüzletük a háború előtt, de azt elvették. A háborút szerencsésen túléltek. Később fölkerültek Pestre, és egy üzemben dolgoztak. Minden nyáron lejöttek hozzánk vidékre nyaralni. Bár nagyon vallásosak voltak, ez külsőre nem látszott meg rajtuk, ugyanúgy öltözködtek, mint bárki más. Nem hordtak kaftánt, pajeszt, parókát vagy valami ehhez hasonlót. De minden előírást betartottak. A második házasságomból nem született gyermekem. Tudatosan nem vállaltunk gyereket azok után,

hogy a kislányomat elvitték a gázba, és a férjemnek is volt egy gyereke, egy nyolcéves kislánya, Judit, akit a férjem első feleségével [Benedek Mária] együtt elvittek a gázba, 1944-ben. A férjem és a családja Vágon élt a második világháború előtt. Innen vitték el őket. Nekem fontos volt, hogy a második férjem is zsidó legyen. Nem tudtam volna elképzelni, hogy egy keresztény emberhez menjek hozzá. Bár nem voltunk olyan nagyon vallásosak, de hogy egy zsidóval éljek együtt, az fontos volt nekem és a férjemnek is. Nem értettük, hogy hol volt az isten, mikor mindez a szörnyűség megtörtént. Azóta nagyon sokan lettek vallástalanok.